

Звіт
про громадське обговорення проєкту наказу
Міністерства освіти і науки України
«Про затвердження примірної форми звіту про результати виконання
наукових (науково-технічних) робіт чи окремих їхніх етапів,
що виконуються частково або повністю
за рахунок коштів державного бюджету»

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення:

Проєкт наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження примірної форми звіту про результати виконання наукових (науково-технічних) робіт чи окремих їхніх етапів, що виконуються частково або повністю за рахунок коштів державного бюджету» (далі – проєкт наказу).

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Матеріали щодо проєкту акта було розміщено 02 травня 2024 року на офіційному вебсайті МОН (www.mon.gov.ua).

Зауваження та пропозиції до проєкту наказу приймалися до 17 травня 2024 року на адресу електронної пошти: oksana.dvyhun@mon.gov.ua, Двигун Оксана Валеріївна, тел.: 287-82-07.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Обговорення проєкту наказу здійснювалося з 02 травня 2024 року по 17 травня 2024 року. Під час громадського обговорення до проєкту наказу надійшли пропозиції від Національної академії наук України, Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій», Державної установи «Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України», Інституту держави і права імені В. М. Корицького НАН України, Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України, Інституту електронної фізики НАН України, фіз. ос. Олександра Трегуба.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Під час громадського обговорення до проєкту наказу надійшли пропозиції щодо внесення змін та доповнень до проєкту акта, зокрема:

1. У назві наказу «за рахунок коштів державного бюджету» замінити на «за рахунок бюджетних коштів», оскільки Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» передбачено фінансування наукових установ за рахунок місцевого бюджету.

2. Привести проект Примірної форми до загально-вживаної термінології, зокрема, в частині визначення *«науковий керівник роботи (головний дослідник, principal investigator (PI))»* замінити на **«Найменування організації-виконавця роботи»**.

3. Розширити до 30-40 рядків обсяг подання інформації у пункті 9 «Стислий зміст роботи в цілому (актуальність, мета, основні завдання, ідеї, гіпотези тощо).

4. Розширити обсяг подання інформації у пункті 13 «Результати виконання звітнього етапу відповідно до технічного завдання /календарного плану». Оскільки обмеження до 120 рядків може бути прийнятним лише для проміжного звіту.

5. Деталізувати пункт 15 «Практична цінність результатів для потреб оборони, безпеки, економіки та/або суспільства України (у разі наявності) до 30 рядків» примірної форми, оскільки відповідно до наданої інформації за цим пунктом може здійснюватись пошук потенційних інвесторів чи виробників продукції.

6. У пункті 16 «Основні кількісні показники/індикатори виконання роботи (звітнього етапу) за темою роботи»:

а) розширити перелік наукометричних баз, за якими надається інформація у пункті 16;

б) конкретизувати інформацію, яка зазначається у підпунктах 2.1 та 2.2 в частині презентації результатів (наукової) науково-технічної роботи;

в) змінити редакцію підпункту 4.5 *«Інші ОПВ, які не описані у пп. 4.1-4.4, од.»* на **«Отримано охоронних документів на інші види ОПВ, які не описані у пп. 4.1-4.4, од.»**;

г) виключити підпункти 5.1.3 «Грантових угод (державного рівня), од./тис.грн» та 5.1.4 «Грантових угод (міжнародного рівня) од./тис.грн»;

д) уточнити підпункт 5.2, в частині якого має надаватися інформація щодо кількості використаної державними органами науково-технічної продукції;

е) пункт 5.3 *«Проведено маркетингові дослідження, перемовини з потенційними замовниками із підписанням протоколу (меморандуму, угоди) про наміри комерційного впровадження результатів, од.»* викласти в новій редакції: **«Кількість ОПВ, технологій, науково-технічної продукції, щодо яких проведено маркетингові дослідження, од.»**;

є) пункт 5.4 *«Подано заявок на державні, міжнародні наукові гранти (окрім індивідуальних), од.»* викласти в новій редакції **«Наукові гранти»**; додати нові підпункти:

5.4.1 «Подано заявок на державні, міжнародні наукові гранти (у тому числі індивідуальні за напрямом роботи організації), од. з них:»

5.4.1.1 «Молодими вченими, аспірантами, од.»;

5.4.2 «Одержано державних, міжнародних наукових грантів (у тому числі індивідуальні за напрямом роботи організації), од. з них:»

5.4.2.2 «Молодими вченими, аспірантами, од.»;

ж) пункт 6 *«Створено чи істотно удосконалено/покращено існуючі:»* викласти в новій редакції: **«Результати фундаментальних і прикладних наукових досліджень»;**

з) підпункт 6.5 *«Іншу продукцію, яка не описана у пп. 6.1-6.4, од.»* вилучити, оскільки термін «наукова продукція» відповідно до пункту 14 статті 1 Закону, трактується як науковий та (або) науково-технічний (прикладний) результат, призначений для реалізації. У пунктах 6.1-6.3 не йдеться про реалізацію наукових результатів, а у пункті 6.4 передбачено відображати наукові (науково-технічні) послуги;

Пропонується підпункт 6 доповнити новими підпунктами такого змісту:

6.5 *«Науково-аналітичні матеріали для органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розв'язання актуальних проблем соціально-економічного, науково-технічного, інноваційного та гуманітарного розвитку держави та суспільства, од.»;*

6.6. *«Гіпотези, теорії, нові методи пізнання, закономірності розвитку суспільства, тощо, од.»;*

6.7. *«Проекти нормативно-правових актів, науково-методичні документи, експертні висновки, прогнози, науково-аналітичні матеріали та обґрунтування фінансово-економічних розрахунків до проектів нормативно-правових актів, тощо, од.»;*

6.8. *«Науковий та/або науково-технічний (прикладний) результат, призначений для реалізації – наукова, науково-технічна продукція, од.».*

и) до підпункту 1 *«Публікація результатів»* додати нові підпункти:

1.13. *«Рецензії, експертні висновки, в т.ч. оприлюднені у наукових періодичних виданнях»;*

1.14. *«Наукові доповіді за темою досліджень»;*

підпункт 1.6 *«Публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection, од.»* викласти в новій редакції: **«Монографії та розділи монографій, наукові доповіді та розділи у наукових доповідях, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) в українських видавництвах, од.»;**

у пункті 1.7 *«Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) у закордонних видавництвах іноземними мовами, од.»* слова *«іноземними мовами»* вилучити;

підпункт 1.12 викласти у новій редакції: *«Інші публікації (у т.ч. у ЗМІ), які не описані у пп. 1.1-1.11, од.»;*

і) до пункту 16 додати нові підпункти (показники виконання роботи):

- науково-аналітичні матеріали, направлені до органів державної влади, місцевого самоврядування, галузевих асоціацій;
- статті та коментарі у ЗМІ + інтерв'ю;
- організація та проведення науково-комунікаційних заходів;
- проекти нормативно-правових документів органів державної влади та місцевого самоврядування та вилучити з підпункту 6.3 слова «зареєстровані

проекти законодавчих актів», оскільки підготовка таких актів є результатом окремого виду діяльності та поняття «нормативно-правові документи» є ширшим, ніж «законодавчі акти»;

і) пункт 16 «*Основні кількісні показники/індикатори виконання роботи (звітнього етапу) за темою роботи*» викласти в новій редакції: «Основні кількісні показники/індикатори наукових, науково-технічних (прикладних) результатів, одержаних при виконанні наукової(науково-технічної) роботи (звітнього етапу) за темою роботи»;

й) вилучити пояснення до пункту 16 «(у звіті необхідно зазначити лише ті показники з таблиці, які планувались у запиті (заявці/договорі на отримання фінансування (надання грантової підтримки), із зазначенням відповідного фактичного кількісного виконання цих показників/індикаторів. Якщо у запиті (заявці тощо) кількісні показники не передбачались, то у звіті вони можуть бути зазначені лише у випадку їх наявності)», оскільки воно може звузити представлення результатів виконаної роботи, які були отримані поза планом та які неможливо було передбачити. Крім того у таблиці йдеться про планові результати і фактичні, то ж таке пояснення створює плутанину під час підготовки звіту;

к) у підпункті 2 замінити слово «дисемінація» українським відповідником;

л) у підпункті 2.5 замінити словосполучення «*Наукові пікніки*» на «**обговорення на спільних наукових семінарах кафедр, наукових відділів, тощо**»;

м) підпункт 3.1 «*Захищено дисертацій доктора наук авторами роботи або під консультуванням авторів у рамках тематики роботи, од.*» викласти в новій редакції: «**Захищено дисертацій доктора наук авторами роботи, од.**»;

підпункт 3.2 «*Захищено дисертацій доктора філософії авторами роботи або під керівництвом авторів у рамках тематики роботи, од.*» викласти в новій редакції «**Захищено дисертацій доктора наук під консультуванням авторів у рамках тематики роботи, од.**»;

додати пункт 3.3 «**Захищених дисертацій доктора філософії авторами роботи, од.**»;

додати пункт 3.4 «**Захищено дисертацій доктора філософії під керівництвом авторів у рамках тематики роботи, од.**»;

додати пояснення стосовно звітів, до яких потрібно враховувати підпункти 3.1 та 3.2, у випадку якщо вони виконані у рамках кількох проєктів;

н) у підпункті 13.2 слово «*задачі*» замінити словом «**завдання**».

7. У пункті 18 конкретизувати, за яких умов подається звіт у паперовому вигляді та доцільність подання у таких випадках друковані додатки (окрім великих (більше 50 сторінок), а також скасувати надання електронних копій наукових публікацій, оскільки зазначаються посилання на ресурси, де вони розміщені.

9. У поясненні до пункту 20 «Анотація основних результатів роботи (звітнього етапу) українською та англійською мовами:» додати словосполучення

«за можливості», оскільки опис результатів складних фундаментальних досліджень складно викласти у науково-популярному стилі.

10. За примірною формою може подаватися лише проміжний звіт, оскільки поданий остаточний звіт за примірною формою надмірно спрощений та не відповідатиме визначенню «Академічний текст», що унеможливить наповнення Національного репозитарію академічних текстів.

11. На титульній сторінці гриф «ПОГОДЖУЮ» необхідно замінити на «ЗАТВЕРДЖУЮ» відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 «Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях».

12. Графу «Посада (або договір ЦПХ) та роль у ході виконання роботи (керівник, відповідальний виконавець, виконавець, студент, аспірант тощо)» розділити на дві окремі: «Посада (с.н.с, інженер, студент, аспірант тощо)» та «Роль у ході виконання роботи (керівник, відповідальний виконавець, виконавець тощо)».

13. Для представлення кінцевих результатів виконання роботи, пропонується повернутись до назви «Заключний звіт» замість «Остаточний звіт».

14. Розробити проект змін до чинних правил оформлення звітних документів відповідно до ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання») з метою недопущення застосування двох форм подання наукової звітності.

5. Інформація про врахування пропозицій та зауважень громадськості з обов'язковим обґрунтуванням прийнятого рішення та причин неврахування пропозицій та зауважень:

Зауваження та пропозиції, які зазначено у підпунктах 1, 3, 4, 5, 6 в, 6 д, 6 і, 6 к, 6 м, 6 н, 7, 11, враховано повністю.

Пропозицію, викладену у підпункті 2 враховано частково, оскільки «науковий керівник роботи» і «найменування організації-виконавця роботи» поняття не тотожні, то у примірній формі застосовуватиметься термін «Науковий керівник наукового (науково-технічного) проекту», який буде введено у нормативно-правову площину після схвалення Верховною Радою України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених».

Пропозицію б а щодо розширення переліку наукометричних баз враховано частково, оскільки в п. 1.2, 1.4-1.12 не висувається жодних вимог до індексації публікацій і відповідних видань базами даних. В той же час, науко-метричні бази даних Scopus та Web of Science Core Collection останні роки глибоко інтегровані в українське законодавство різного рівня, зокрема щодо підготовки і атестації наукових кадрів, атестації ЗВО/НУ у частині наукової діяльності, а також широко використовуються у провідних світових рейтингах для оцінювання ефективності

наукової діяльності, зокрема Times Higher Education, QS World University Rankings, Шанхайський рейтинг тощо.

Пропозицію конкретизувати інформацію, яка зазначається у підпунктах 2.1 та 2.2 (підпункт б б) – відхилено, позаяк перевірити, у який саме спосіб відбулася саме «презентація» результатів наукової (науково-технічної) роботи – не вбачається можливим. Назва рядка 2 «Презентація та дисемінація результатів:» передбачає саме презентацію результатів на заходах, а не участь у ролі слухача або відвідувача.

Пропозиція б г щодо виключення підпунктів 5.1.3 та 5.1.4 – не врахована, оскільки результати виконання наукової (науково-технічної) роботи можуть бути використані при пошуку і отриманні додаткового грантового фінансування даного напрямку досліджень, як у частині державних, так і міжнародних грантів. Що свідчить про актуальність отриманих наукових результатів, особливо результатів фундаментального характеру.

Пропозицію, зазначену у підпункті б е – не враховано, оскільки проведення комплексних маркетингових досліджень із підписанням документів про подальшу потенційну комерціалізацію результатів, є важливим підготовчим етапом для їх практичного впровадження в реальний сектор економіки тощо.

Пропозиція, викладена у підпункті б є враховано частково, адже такі типи грантів, можуть бути зазначені у п. 5.1.5 запропонованої форми.

Пропозиції б ж, б з враховано частково, шляхом внесення змін у назву рядка б.3., який викладено в новій редакції: «**6.3. ТУ, ДСТУ, будівельні норми, зареєстровані проєкти нормативно-правових актів, од.**», та у рядок б.5., який теж викладено в новій редакції: «**6.5 Інші результати, які не описані у пп.6.1-6.4, од.**».

Пропозиції, викладені у підпункті б и, враховано частково. Зокрема, додано новий рядок «**1.12. Рецензії, експертні висновки**», рядок 1.7. викладено в новій редакції: «**Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) у закордонних виданнях мовами країн ОЕСР та/або ЄС**».

Підпункт б й враховано частково. Пояснення до пункту 16 викладено в новій редакції: «(у звіті зазначаються *лише ті* показники з таблиці, які планувались у запиті (заявці/договорі на отримання фінансування (надання грантової підтримки), із зазначенням відповідного фактичного кількісного виконання цих показників/індикаторів у графах «Заплановано»/«Виконано». Якщо у запиті (заявці тощо) кількісні показники не передбачались, але у результаті виконання роботи або етапу вони були отримані, то у звіті вони *додатково* зазначаються у графі «Виконано»).

Пропозиції, зазначені у підпункті 7, що стосуються пункту 18 примірної форми, враховано частково. Звіт у паперовому вигляді має бути подано у двох випадках: на вимогу замовника та якщо у звіті та/або додатках до нього міститься інформація з обмеженим доступом.

Щодо надання копій наукових публікацій, то ця вимога залишається чинною, оскільки наукові публікації можуть не мати відкритого доступу, що

унеможливиює їх опрацювання експертами, рецензентами, тощо. Більше того, результати досліджень, які отримані за бюджетні кошти, повинні бути доступними громадськості (окрім випадків інформації з обмеженим доступом).

Стосовно надання копій наукових публікацій у паперовому вигляді, у разі необхідності Замовнику, або інших зазначених вище випадках, то приміткою № 3 примірної форми обумовлено обмеження обсягу щодо надання публікацій у паперовому вигляді (до 50 сторінок).

Пропозиції, зазначені у підпункті 9 – враховано частково, шляхом викладення пояснення до пункту 20 примірної форми у новій редакції: *«(до 30 рядків кожною мовою; інформація зазначається зрозумілою, простою для сприйняття загальною аудиторією мовою у науково-публіцистичному стилі)»*.

Підпункти 10-14 містять застереження щодо подання остаточного звіту за примірною формою, яке було висловлене декількома науковими установами, що надали пропозиції до проекту наказу під час громадського обговорення.

МОН не заперечує і не забороняє цим проектом акта подання проміжного та/або остаточного звіту за ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» (далі – ДСТУ), але пропонує альтернативний, спрощений і багато в чому більш інформативний варіант для використання під час підготовки та подання звітів.

Термін «Академічний текст – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць», який визначено у Положенні про Національній репозитарій академічних текстів, (постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 541). **Окремі вимоги до академічного тексту, які б унеможливлювали передачу звітів до НРАТ, оформлених відповідно до примірної форми – відсутні.**

Щодо можливої колізії у застосуванні обох форм подачі звіту відповідно до ДСТУ та примірної форми, то варто зауважити, що пунктом 14 частини першої статті 1 Закону України «Про стандартизацію» (далі – Закон про стандартизацію), зокрема встановлено термін «нормативний документ», а саме «нормативний документ – документ, що встановлює правила, настанови чи характеристики щодо діяльності або її результатів». Тобто, згідно із законодавством ДСТУ3008-2015 – це нормативний документ.

Крім того, статтею 6 Закону про стандартизацію визначено, що залежно від рівня суб'єкта стандартизації, що приймає нормативні документи, нормативні документи поділяються на:

національні стандарти та кодекси усталеної практики, прийняті національним органом стандартизації;

стандарти, кодекси усталеної практики та технічні умови, прийняті підприємствами установами та організаціями, що здійснюють стандартизацію.

При цьому, частинами першою та другою статті 23 Закону про стандартизацію встановлено, що національні стандарти та кодекси усталеної практики застосовуються безпосередньо чи шляхом посилання на них в інших документах. **Національні стандарти та кодекси усталеної практики застосовуються на добровільній основі**, крім випадків, якщо обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами. Такої обов'язковості наразі не існує, і, як правило, це визначено у конкурсній або договірній документації, яка надає фінансування на виконання того чи іншого наукового (науково-технічного) проекту. Тобто, **національні стандарти не є актами законодавства**.

У той же час, слід зазначити, що запропонована форма спрощеного звіту, містить переважно більшість структурних елементів звіту за ДСТУ 3008-2015 та низку додаткових. Окрім цього, до неї, за результатами громадського обговорення, також буде додано окремий пункт «16. Основні висновки/рекомендації за результатами виконання наукової (науково-технічної) роботи» (до 50 рядків).

З огляду на зазначене, після набуття чинності проекту наказу МОН «Про затвердження примірної форми звіту про результати виконання наукових (науково-технічних) робіт чи окремих їхніх етапів, що виконуються частково або повністю за рахунок коштів державного бюджету», **буде внесено відповідні зміни до Порядку державної реєстрації та обліку науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій**, затвердженого наказом МОН від 24.03.2022 № 271, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 червня 2022 р. за № 640/37976, які передбачатимуть застосування ДСТУ або примірної форми для подачі звітів (на вибір).

До набуття чинності проектом наказу «Про затвердження примірної форми звіту про результати виконання наукових (науково-технічних) робіт чи окремих їхніх етапів, що виконуються частково або повністю за рахунок коштів державного бюджету» за примірною формою можуть подаватися проміжні звіти по завершенню окремих етапів наукових, науково-технічних робіт, які фінансуються за бюджетними програмами МОН, відповідно до пункту 1 наказу Міністерства освіти і науки України від 08.12.2023 №1495.

Щодо підпункту 13 застосовувати визначення «Заключний звіт» замість «Остаточний звіт» – відхилено, оскільки наказом МОН від 24.03.2022 № 271 передбачено подання «проміжного» та «остаточного» звіту.

6. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

У зв'язку з наданням зауважень і пропозицій до проекту наказу «Про затвердження примірної форми звіту про результати виконання наукових (науково-технічних) робіт чи окремих їхніх етапів, що виконуються частково або повністю за рахунок коштів державного бюджету», проект акта буде доопрацьовано.

Заступник Міністра

Денис КУРБАТОВ